Prima instanță: Judecătoria Edineț sediul central (jud.N.Bobu)
Dosarul nr.2ri-120/25 (nr. 2-23076755-03-2ri-04082025)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ
D E C I Z I E

20 noiembrie 2025 **mun. Bălţi**

Completul de judecată în componența:
Președintele completului, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Costaș, Ivan Parii**

examinând, fără citarea părților, recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură,

în cauza civilă la cererea înaintată de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură către Cooperativa de Întreprinzător ”Hotifruct” , SRL ”Fenix Agro” , SRL”Exportfruct”, SRL”Centrul Științifico-Practic Protecția Plantelor” privind anularea actelor juridice

împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul central din 11 iulie 2025,-

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La 26 mai 2023 Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură s-a adresat în instanța de insolvabilitate cu cerere împotriva debitorului CÎ „Hortifruct”, pârâților SRL „Fenix Agro” și SRL „Exportfruct” privind anularea actelor juridice și anume anularea contractului de vînzare-cumpărare nr.1-1382 din 21.06.2021, încheiat între CÎ „Hortifruct” și SRL „Fenix Agro”, a contractului de vînzare-cumpărare nr.1-845 din 19.08.2022, încheiat între CÎ „Hortifruct” și SRL „Exportfruct”.

La 26 mai 2025 Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură a înaintat cerere concretizată împotriva debitorului CÎ„Hortifruct”, pîrîții SRL„Fenix Agro”, SRL„Exportfruct” și SRL„Centrul Științifico-Practic Protecția Plantelor” privind anularea actelor juridice și anume anularea contractului de vînzare-cumpărare nr.1-1382 din 21.06.2021, încheiat între CÎ„Hortifruct” și SRL„Fenix Agro”; a contractului de vînzare-cumpărare nr.1-845 din 19.08.2022, încheiat între CÎ „Hortifruct” și SRL „Exportfruct”; contractului de vânzare-cumpărare cu rezerva proprietăţii nr. 1- 320 din 02.05.2025 încheiat între SRL „Exportfruct” și SRL „Centrul Științifico-Practic Protecția

Plantelor”; contractului de vânzare/cumpărare cu rezerva proprietăţii nr. 1-320 din 02.05.2025 încheiat între SRL „Exportfruct” și SRL „Centrul Științifico-Practic Protecția Plantelor”.

La 09 iulie 2025 în adresa instanței, reprezentantul pârâtului SRL „Exportfruct” avocatul Șișianu Dinu a înaintat cerere prin care a solicitat să fie scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată privind anularea actelor juridice, pe motiv că reclamantul – Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură nu întrunește calitățile și capacitățile procedurale prevăzute de lege.

În motivarea cererii a indicat că potrivit art.267 CPC, instanţa judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care: lit. a) reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părţilor, de soluţionare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere;

Potrivit art.104 alin.(4) Legii insolvabilității, în cazul în care administratorul/ lichidatorul nu-şi dă acordul, în termenul indicat de creditor, pentru înaintarea de către creditor a acţiunii în anulare conform prezentului articol, acesta poate cere instanţei de insolvabilitate autorizarea înaintării acţiunii în anulare, cu trecerea cheltuielilor de judecată în contul cheltuielilor procesului de insolvabilitate.

În concluzie: sintagma „poate cere” nu acordă creditorului dreptul de a ignora autorizarea, iar dacă vrea să acţioneze, acesta trebuie să ceară şi să obţină în prealabil autorizarea instanţei de insolvabilitate. Acest text impune o condiţie de admisibilitate a cererii: fără acord sau autorizare prealabilă, creditorul nu poate introduce legal o acţiune de anulare. Dreptul la acţiune este sub condiţie şi nu există liber de la început.

A indicat că ordinea corectă impusă de lege (art.104 alin. (1), (4) din Legea insolvabilităţii) în condiţiile în care administratorul nu a dat acordul este: se solicită instanţei autorizarea de a înainta acţiunea, prin cerere separată; instanţa examinează distinct această solicitare şi pronunţă o încheiere motivată; numai după autorizare, creditorul/persoana îndreptăţită are dreptul să depună cererea de chemare în judecată în anulare.

A indicat că în cauza pendinte reclamanta AIPA nu a obţinut acordul administratorului şi nu a solicitat autorizarea în mod prealabil separat de a introduce acţiunea, ci a inserat o solicitare de autorizare în interiorul cererii de chemare în judecată. La caz, AIPA a încercat să fuzioneze două etape separate într-un singur act. Astfel a introdus direct acţiunea fără autorizare preexistentă, afectând grav dreptul la o procedură legală echitabilă și a creat un act de sesizare viciat încă de la origine. În aceste condiţii, procesul nu poate continua pe o cerere viciată încă de la origine şi se impune scoaterea de pe rol, care este unica sancţiune pertinentă situaţiei.

A mai indicat că cererea privind anularea actelor juridice mai urmează a fi scoasă de pe rol și în temeiul art. 267 lit. b) CPC cererea a fost depusă de o persoană care, în cauza civilă respectivă, nu are capacitate de exerciţiu al drepturilor procedurale civile.

În art. 104 alin. (l) a Legii insolvabilității, legea conferă dreptul de a introduce acţiunea de anulare oricărui creditor care are interes legitim şi acordul administratorului/lichidatorului.

În sensul Legii insolvabilităţii, la etapa incipientă de derulare a procesului după intentare, simpla existenţă a unui titlu de creanţă nu este suficientă. În speţă, AIPA nu era validată în tabelul definitiv al creanţelor la data depunerii cererii de chemare în judecată. Corespunzător, reclamanta AIPA nu întrunea condiţia art.53 din Legea insolvabilităţii să fie considerată creditor validat în sensul legii, la data sesizării instanţei. Aşa dar, condiţia legală privind capacitatea de exerciţiu a drepturilor procesuale nu era îndeplinită la data depunerii cererii, iar acest viciu fundamental iniţial nu poate fi remediat pe parcursul procesului.

Cererea AIPA a fost introdusă cu încălcarea condiţiei legale prealabile, or instanţa trebuia să o restituie conform art.170 lit.c) CPC, iar în prezent cererea trebuie scoasă de pe rol în temeiul art.267 lit.b) CPC, deoarece la momentul exercitării acţiunii procedurale condiţia existenţei calităţii de creditor validat este o condiţie de admisibilitate a cererii, aceasta echivalându-se cu lipsa capacităţii de exerciţiu a drepturilor procedurale, iar careva corectări nu sunt admisibile după consumarea acţiunii procesuale, această însă putând a fi depusă la întrunirea condiţiilor prevăzute de lege.

Poziția primei instanțe:

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul central din 11.07.2025 s-a dispus scoaterea de pe rol a acțiunii civile.

Solicitarea recurentului:

La 11.07.2025 AIPA a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul central din 11.07.2025, solicitând casarea încheierii, emiterea unei decizii de respingere a cererii privind scoaterea de pe rol a acțiunii civile.

Argumentele părţilor:

<u>În motivarea recursului</u> a invocat că la 05.05.2023 Agenția a expediat la poșta electronică a administratorului insolvabilității, doamna Ludmila Dorfman, insolvabilitate.md@mail.ru, scrisoarea nr. 258/05 din 05.05.2023, prin care a solicitat ca până la data de 11.05.2023 să fie exprimat fie acordul, fie dezacordul cu privire la introducerea în instanța de insolvabilitate a unei acțiuni cu privire la anularea Contractului de vânzare-cumpărare nr.1-1382 din 21.06.2021 și a Contractului de vânzare-cumpărare nr. 1-845 din 19.08.2022. Până la data de 26.05.2023 administratorul insolvabilității nu a comunicat niciun răspuns Agenție.

În lipsa acordului exprimat de către administratorul insolvabilității, Agenția a indicat că sunt aplicabile prevederile art. 104, alin. (4) din Legea insolvabilității. Susține că cererea privind scoaterea de pe rol a acțiunii se bazează pe interpretări eronate ale prevederilor legale și pe o analiză teoretică defectuoasă a speței.

Cu ocazia depunerii acțiunii în anulare, pe data de 23.05.2023 Agenția a solicitat expres de la instanța de judecată autorizarea acesteia, cu trecerea cheltuielilor de judecată în contul cheltuielilor procesului de insolvabilitate.

Suplimentar, se va reține că acțiunea în anulare depusă de Agenție a trecut testul admisibilității. Or, dând curs cererii de chemare în judecată, instanța de insolvabilitate a confirmat că aceasta corespunde tuturor rigorilor stabilite de lege, inclusiv a celor prevăzute de art.104 din Legea insolvabilității.

Dacă de admis, ipotetic, că totuși, intentarea acțiunii în anulare depusă în temeiul art.104 trebuia să fie autorizată în mod obligatoriu de către instanța de insolvabilitate, atunci, la momentul examinării admisibilității, instanța trebuia să se expună prin încheiere asupra cerinței nr. 1 din acțiunea depusă de Agenție: 1) autorizarea înaintării acțiunii în anulare, cu trecerea cheltuielilor de judecată în contul cheltuielilor procesului de insolvabilitate.

Din art.104 din Legea insolvabilității nu rezultă necesitatea respectării vreunei proceduri prealabile de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară sau prin mediere. Dimpotrivă, reiese fără echivoc că acțiunea se depune în instanța de insolvabilitate. Astfel, acordul administratorului de insolvabilitate și autorizarea instanței privind înaintarea acțiunii în anulare, în nici un fel, nu constituie o procedură prealabilă de soluționare a litigiului. Soluționarea acestuia ține strict de competența instanței de insolvabilitate.

Încheierea contestată se referă și la temeiul prevăzut de art.267 lit. b) din Codul de procedură civilă, invocându-se precum că Agenția, la momentul depunerii acțiunii, nu avea calitate de creditor sensul Legii nr. 149/2012 și, respectiv, nu avea capacitate de exercițiu al drepturilor procedurale civile pentru a depune o astfel de acțiune. În viziunea instanței, doar un creditor validat poate să înainteze astfel de acțiuni. În opinia Agenției, această abordare este absolut neîntemeiată din punct de vedere legal, dar și logic. Din perspectiva, art. 104 din Legea insolvabilității, calitatea de creditor validat nu are nicio relevanță, de altfel norma legală nu prevede acest lucru. În acest sens, instanța a recurs la o interpretare eronată și extensivă a normei legale.

Astfel, pentru a fi considerat creditor în sensul art. 104 din Legea insolvabilității, este suficient ca acesta să dețină un drept de creanță asupra patrimoniului debitorului și să poată face dovada dreptului respectiv. În acest context, atrage atenția că prin decizia Curții de Apel Bălți nr.2ac-113/21 din 17.02.2022 CÎ „Hortifruct” a fost obligată să

restituie Agenției grantul, penalitățile și dobânzile de întârziere în sumă totală de 362.436,00 dolari americani. Această decizie este definitivă și irevocabilă. În scopul executării Deciziei Curții de Apel Bălți, Judecătoria Edineț sediul Dondușeni a emis Titlul executoriu 2c-5/2021. Prin urmare, este incontestabil faptul că Agenția este un creditor în sensul Legii nr.149/2012, deoarece a făcut dovada deținerii unui drept de creanță asupra patrimoniului CÎ „Hortifruct".

Reliefează anumite circumstanțe care demonstrează că debitorul în cadrul procesului de insolvabilitate acționează cu rea-credință, făcând abuz de drepturi procedurale. Ca efect al acțiunilor reprezentantului debitorului și al avocatului Corneliu Vlad, întreprinse imediat după intentarea procedurii de insolvabilitate, desfășurarea ședinței de validare nu era posibilă. Aceste acțiuni au fost deliberate, fapt care se confirmă și din încheierea nr.2dsc-21/2023 din 19.07.2023 a Curții Supreme de Justiție, care a reținut că prin cererile de recuzare, cererea de strămutare, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, precum și prezenta cerere privind explicarea încheierii din 14 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție, avocatul Corneliu Vlad, a dat dovadă de o manieră abuzivă în exercitarea drepturilor sale. Or, el a acționat mai degrabă cu scopul tergiversării examinării cauzei, decât în vederea exercitării efective, cu bună-credință a unor drepturi și interese ale societății pe care o reprezintă.

Aceste circumstanțe sunt foarte bine cunoscute instanței de insolvabilitate, iar reprezentantul Agenției le-a reiterat în cadrul ședinței din 11.07.2025 privind examinarea scoaterii cererii de pe rol, însă instanța a menționat că acestea nu sunt relevante speței.

În viziunea recurentului, este evident că abuzurile procedurale au fost realizate pentru a face imposibilă desfășurarea ședinței de validare, pentru ca ulterior să fie invocată incapacitatea procesuală a Agenției privind înaintarea acțiunilor în anulare. Dacă Agenția nu depunea acțiunea în anulare pe data de 26.05.2023 și ar fi depus-o după desfășurarea ședinței de validare, termenul de prescripție instituit de art.104, alin. (2)3 din Legea insolvabilității ar fi fost omis, iar debitorul și ceilalți pârâții ar fi invocat imediat excepția de tardivitate.

În cererea de completare a recursului s-a menționat că din norma art.53 Legea insolvabilității desprinde cu certitudine că statutul de creditor validat are importanţă în perspectiva drepturilor pe care acesta le are în cadrul procedurilor de insolvabilitate: de a participa şi a vota la adunarea creditorilor, de a vota un plan de restructurare, de a fi desemnat în calitate de membru al comitetului creditorilor etc. Această condiţie nu împiedică creditorii nevalidaţi să depună acţiuni contencioase, conform Codului de procedură civilă.

În referința la recurs intimatul SRL”Exportfruct” a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii. A indicat că legiuitorul instituind norma art. 104 din Legea insolvabilității a prevăzut că pentru a formula în instanța de insolvabilitate o cerere de chemare în judecată privind nulitatea actelor juridice urmează a fi respectată o anumită ordine impusă de lege în condiţiile în care administratorul nu a dat acordul.

La caz, legea impune o procedură clară, și anume să solicite instanței autorizarea de a înainta acţiunea, prin cerere separată. Așa dar, corect instanța de fond a stabilit că reclamanta AIPA nu a obţinut acordul administratorului şi nu a solicitat autorizarea în mod prealabil separat de a introduce acţiunea, ci a indicat o solicitare de autorizare în interiorul cererii de chemare în judecată. Drept urmare a introdus direct acţiunea fără autorizare preexistentă, afectând grav dreptul la o procedură legală echitabilă și a creat un act de sesizare viciat încă de la origine. Notează că în prezenta cauză, reclamanta AIPA nu deținea autorizarea instanței la data depunerii cererii de chemare în judecată.

Alegațiile recurentei AIPA precum că ar deține calitatea de creditor deși nu a fost validată, urmează a fi apreciate critic, or, condiţia legală privind capacitatea de exerciţiu a drepturilor procesuale nu era îndeplinită la data depunerii cererii privind nulitatea actelor.

Cu referire la alegațiile AIPA ce ține de comportamentul avocatului Corneliu Vlad, notează că nu vizează fondul cauzei. La caz, notează asupra unui comportament agresiv al reprezentantului AIPA față de instanța de judecată și administratorul insolvabilității invocând abuzuri, deși, nemijlocit AIPA acționează abuziv urmărind scopul intimidării atât a administratorului insolvabilității, cât și instanța de judecată de a emite decizii favorabile acestora.

În speță recurentul evidențiază în mod clar dezacordul cu soluția dată de prima instanță însă argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind doveditoare a ilegalității încheierii contestate şi care ar duce la casarea acesteia.

În referința la recurs intimatul CÎ”Hortifruct a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii primei instanțe. A indicat că în sensul art.104 Legea insolvabilității, dacă un creditor dorește să atace un act juridic al debitorului, obținerea autorizării instanței devine o condiție imperativă. Dacă s-ar permite creditorului să sară peste autorizare, art.104 alin.(1) ar deveni inutil, protecția procedurală a masei debitoare ar putea fi compromisă, oricine care pretinde că este creditor (inclusiv un terț al procedurii), ar putea introduce acțiuni după bunul plac, periclitând procedura de insolvabilitate. Or, în procedura de insolvabilitate, ordinea și disciplina procesuală sunt esențiale pentru protejarea intereselor tuturor creditorilor și pentru echitatea procedurii.

În dreptul procesual civil, condițiile de admisibilitate a cererii trebuie să fie îndeplinite complet la momentul sesizării instanței. Neregularitățile existente la data inițierii procesului nu pot fi corectate ulterior în cursul procesului.

La caz, AIPA a încercat să fuzioneze două etape separate într-un singur act. Astfel, a introdus direct acțiunea fără autorizare preexistentă; a afectat grav dreptul la o procedură legală echitabilă; a creat un act de sesizare viciat încă de la origine.

Referitor la capacitatea procesuală prin prisma art.267 lit.b) Cod de procedură civilă notează potrivit art.53 alin.(3) LI, este considerat creditor în sensul procedurii de insolvabilitate numai persoana care: a formulat o cerere de înaintare a creanței, i s-a acceptat parțial sau total cererea, creanța sa este inclusă în tabelul definitiv al creanțelor, are drept de participare și vot la adunarea creditorilor.

Prin urmare, în sensul Legii insolvabilității, la etapa incipientă de derulare a procesului după intentare, simpla existență a unui titlu de creanță nu este suficientă. Iar actul procesual în baza căruia se stabilește statutul unui creditor în procedură este recunoașterea prin validarea în tabelul definitiv al creanțelor, fapt care transformă o pretenție într-un drept efectiv în procedura de insolvabilitate. Pe de altă parte, creanțele nevalidate nu conferă creditorului calitatea deplină necesară pentru a participa la procedură sau pentru a introduce acțiuni procedurale. Principiul esențial care operează aici este: calitatea procesuală derivă din statutul legal validat, nu din simpla existență a unui titlu executoriu. Or, în insolvabilitate, creanțele sunt integrate într-un regim colectiv special. Deținerea unui titlu (hotărâre, act administrativ) nu înlocuiește validarea procedurală prevăzută de lege.

Faptul că prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate instanța a admis cererea introductivă a AIPA are caracter strict preliminar și formal. Admiterea cererii introductive are ca scop doar deschiderea procedurii de insolvabilitate, fără ca această admisibilitate să substituie validarea creanței în tabelul definitiv al creanțelor. În aceste circumstanțe, AIPA avea doar un drept eventual, condiționat de validarea ulterioară. La data sesizării instanței, acest drept nu era consolidat și corespunzător nu genera capacitate procesuală. Așa dar, condiția legală privind capacitatea de exercițiu a drepturilor procesuale nu era îndeplinită la data depunerii cererii, iar acest viciu fundamental inițial nu poate fi remediat pe parcursul procesului.

În concluzie, cererea AIPA a fost introdusă cu încălcarea condiției legale prealabile, or instanța trebuia să o restituie conform art.170 lit.c) CPC, deoarece la momentul exercitării acțiunii procedurale, condiția existenței calității de creditor validat este o condiție de admisibilitate a cererii, aceasta echivalându-se cu lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale.

În referința la recurs intimatul SRL”Fenix Agro” a solicitat respingerea recursului declarat de AIPA și menținerea încheierii instanței de prim nivel din 11.07.2025. A indicat intimatul că sintagma ”poate” din art.104 Legea insolvabilității, căreia recurentul AIPA încearcă să îi dea o interpretare subiectivă, este indicată de legislator pentru a reglementa procedura atunci când creditorul dorește să înainteze o asemenea acțiune, deci după ce primește refuzul administratorului insolvabilității inclusiv și prin omisiune, un creditor poate să înainteze acțiune și poate să nu înainteze acțiune, însă în cazul în care creditorul purcede la înaintarea unei asemenea cereri de chemare de judecată creditorul este obligat, conform art.104 alin.(4) Legii insolvabilității, să solicite anticipat instanței de insolvabilitate autorizarea înaintării acțiunii în anulare, în caz contrar nu este respectată procedura prealabilă prin care instanța de insolvabilitate investită este obligată să verifice dacă cererea de autorizare este înaintată de către un creditor și dacă într-adevăr există refuzul nefondat al administratorului insolvabilității.

Având în vedere faptul, că în speța pendinte recurentul nu a solicitat și respectiv nu a obținut autorizarea instanței de insolvabilitate de a înainta o acțiune în anulare anticipat înaintării cererii de chemare în judecată, AIPA nu a obținut acordul administratorului și nu a solicitat autorizarea prealabilă a instanței, ceea ce a dus la încălcarea procedurii legale și la respingerea cererii conform art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă, constatăm faptul că instanța de fond corect a dispus scoaterea de pe rol a acțiunii din motivul nerespectării procedurii prealabile stabilite imperativ de lege prin art. 104 alin. (4) Legii insolvabilității.

În prezenta cauză de insolvabilitate AIPA ipotetic poate obține calitatea de creditor doar după ce creanța sa va fi validată, deci toate acțiunile procesuale întreprinse de AIPA în cadrul procesului de insolvabilitate a SRL ”Hortifruct” nu sunt întreprinse de către un creditor în procesul de insolvabilitate, dar sunt întreprinse de un terț, iar un terț în cadrul procesului de insolvabilitate nu are nici o capacitate de exercițiu.

Aprecierea instanţei de recurs:

Verificând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu încheierea contestată şi normele legale relevante speţei, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord consideră pasibilă de admitere cererea de recurs din considerentele ce succed.

În speță se contestă încheierea instanței de judecată prin acțiunea civilă s-a scos de pe rol.

Potrivit art.268 alin.1, 2 Cod de procedură civilă, (1) În cazul scoaterii cererii de pe rol, procesul se termină printr-o încheiere judecătorească. (2) Încheierea judecătorească privind scoaterea cererii de pe rol se supune recursului.

Articolul 425 Cod procedură civilă prevede că termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit art.8 alin.2 Legea insolvabilității, (2) Încheierile instanţei de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile de la data comunicării şi numai în cazurile expres prevăzute de prezenta lege.

Instanţa de recurs denotă faptul, că copia încheierii Judecătoriei Edineț sediul central din 11.07.2025 a fost expediată recurentului la adresa electronică la 14.07.2025; recursul a fost declarat la 11.07.2025, prin urmare cu respectarea termenului de contestare.

În conformitate cu prevederile art.424 alin.(1) Codul de procedură civilă, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Articolul 426 alin.3 Cod de procedură civilă prevede că recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Potrivit art.427 lit.c) Cod procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluţionînd prin decizie problema respectivă.

Probatoriul cauzei atestă faptul, că la 19.10.2022 AIPA s-a adresat instanței de judecată cu cerere introductivă către debitorul CÎ”Hortifruct” privind intentarea procesului de insolvabilitate.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 25.01.2023 s-a intentat procesul de insolvabilitate față de CÎ”Hortifruct”, hotărârea devenind definitivă prin decizia Curții de Apel Bălți din 01.02.2024.

La 26 mai 2023 Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură s-a adresat în instanța de insolvabilitate cu cerere împotriva debitorului CÎ „Hortifruct”, pîrîții SRL „Fenix Agro” și SRL „Exportfruct” privind anularea actelor juridice; concretizată la 26 mai 2025, formulată și față de SRL”Centrul Științifico-Practic Protecția Plantelor”.

La 09 iulie 2025 reprezentantul SRL„Exportfruct” a înaintat cerere prin care a solicitat scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată în baza art.267 lit.a), b) Cod de procedură civilă, pe motiv că reclamantul Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură nu întrunește calitățile și capacitățile procedurale prevăzute de lege și anume pentru faptul că reclamantul nu a obţinut acordul administratorului şi nu a solicitat autorizarea în mod prealabil separat de a introduce acţiunea, ci a inserat o solicitare de autorizare în interiorul cererii de chemare în judecată și că AIPA nu era validată în tabelul definitiv al creanţelor la data depunerii cererii de chemare în judecată,

corespunzător, nu întrunea condiţia art.53 din Legea insolvabilităţii să fie considerată creditor validat în sensul legii, la data sesizării instanţei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul central din 11.07.2025 s-a dispus scoaterea de pe rol a acțiunii civile în temeiul dispozițiilor art.267 lit.a), b) Cod de procedură civilă.

În argumentarea soluției instanța de prim nivel a concluzionat că AIPA nu deţinea autorizarea instanţei la data depunerii cererii de chemare în judecată și nu deținea calitatea de creditor validat.

La 11.07.2025 AIPA a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul central din 11.07.2025, solicitând casarea încheierii, emiterea unei decizii de respingere a cererii privind scoaterea de pe rol a acțiunii civile.

Examinând recursul potrivit Secţiunii 1 Cod procedură civilă, instanţa de recurs nu se va implica în esenţa fondului litigiului judecat de prima instanţă, ci va verifica în exclusivitate respectarea normelor procesuale la emiterea încheierii atacate.

Conform art.5 alin.2 Legea insolvabilităţii nr.149 din 29.06.2012, instanţa de insolvabilitate dispune de competenţă exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvabilitate, a litigiilor ce ţin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existenţa unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanţa de insolvabilitate va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

Completul de judecată reține că în conformitate cu prevederile art.166 alin.(l) Cod de procedură civilă, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept trebuie să depună în instanţa competentă o cerere de chemare în judecată. Cererea de chemare în judecată este actul procedural scris, întocmit în conformitate cu legislaţia procesual civilă, prin care reclamantul învesteşte instanţa de judecată cu o pretenţie civilă.

Conform art.167 alin.(1) lit.d) Cod procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului, dacă respectarea acestei proceduri este prevăzuta de lege sau de contractul părților.

Colegiul civil remarcă faptul, că prin Hotărârea nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003 (Sesizarea nr.21a/2012), autorul sesizării a pretins, în special, că prevederile articolelor 166 alin.(2) lit.h), 167 alin.(1) lit.d), 170 alin.(1) lit.a), 267 lit.a), 347 alin.(3), 348 alin.(2) lit.e) din Codul de procedură civilă, care obligă reclamantul “să respecte procedura de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea

procedurii este prevăzută de lege sau de contractul părţilor", sînt contrare articolelor 1, 6, 20, 53, 54, 66, 114, 115 şi 116 din Constituţie.

În rezultatul examinării sesizării, Curtea Constituțională a recunoscut constituţionale prevederile articolelor 166 alin.(2) lit.h), 167 alin.(1) lit.d), 170 alin.(1) lit.a), 267 lit.a), 347 alin.(3), 348 alin.(2) lit.e) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003.

În pct.58-61 din Hotărârea enunțată supra, Curtea Constituțională a reţinut că prin prisma art.6 pct.1 din Convenţia Europeană, precum şi prin prisma jurisprudenţei Curţii Europene, dreptul de acces la justiţie nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cît timp acestea sînt rezonabile şi proporţionale cu scopul urmărit. Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conţinutului acestui drept, există loc pentru restrîngeri aduse implicit. Dreptul de acces la o instanţă de judecată impune, prin însăşi natura sa, a fi reglementat de către stat, reglementare care poate fi variabilă în timp şi spaţiu, în funcţie de nevoile şi resursele comunităţii şi ale indivizilor (Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii). În jurisprudenţa sa Curtea Europeană a indicat că, în elaborarea unei astfel de reglementări, statele se bucură de o anumită marjă de apreciere. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrîngă dreptul de acces într-atît, încît să fie atinsă însăşi substanţa sa.

În pct.67 din Hotărâre nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale, Curtea a reţinut că respectarea procedurii de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară constituie o condiţie specială a exercitării dreptului la acţiune în justiţie, care necesită a fi întrunită doar în anumite cazuri în funcţie de natura litigiului.

În pct.86 din Hotărârea nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale, Curtea atestă două situaţii în care urmează a fi respectată procedura prealabilă, şi anume:

1) în cazul în care părţile au stipulat aceasta în contract, prin manifestarea liberă a voinţei;

2) în cazul expres statuat de lege. Astfel, aceste două situaţii sînt stipulate exhaustiv de legea procesuală şi nu pot fi aplicate discreţionar de către instanţa de judecată.

Analizând Hotărârea nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale este evident că instanța supremă a concretizat că procedura prealabilă trebuie să fie prevăzută de contract sau de lege.

La caz, AIPA își întemeiază cererea privind anularea unor acte juridice pe dispozițiile art.104 Legea insolvabilității, care la alineatul 1 lit.a) și alin.4 statuează că

(1) După intentarea procedurii de insolvabilitate, administratorul/ lichidatorul sau oricare creditor care are interes legitim, cu acordul administratorului/lichidatorului, poate introduce în instanţa de insolvabilitate acţiuni (inclusiv acţiuni reconvenţionale) în vederea anulării următoarelor acte juridice:

a) orice act juridic încheiat de către debitor în ultimii 2 ani precedenţi înaintării cererii introductive cu intenţia de a împiedica, a întârzia sau a complica posibilitatea de stingere a creanţelor creditorilor, care a afectat drepturile creditorilor;

(4) În cazul în care administratorul/lichidatorul nu-şi dă acordul, în termenul indicat de creditor, pentru înaintarea de către creditor a acţiunii în anulare conform prezentului articol, acesta poate cere instanţei de insolvabilitate autorizarea înaintării acţiunii în anulare, cu trecerea cheltuielilor de judecată în contul cheltuielilor procesului de insolvabilitate.

În interpretarea normei citate, cu referire la argumentul precum că nu a fost respectată calea prealabilă de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară, instanța conchide că Legea insolvabilității prevede 2 modalități de exercitarea a acestei condiții:

1) Obținerea acordului administratorului/lichidatorului pentru înaintarea acțiunii privind anularea actelor juridice sau
2) Solicitarea instanței de insolvabilitate a autorizării înaintării acţiunii în anulare, în cazul când administratorul/lichidatorul nu-şi dă acordul la înaintarea unei astfel de acțiuni în instana de judecată.

Este stabilit că la 05.05.2023 AIPA, prin intermediul poștei electronice, s-a adresat administratorului insolvabilității debitorului CÎ ”Hortifruct„ Dorfman Ludmila, cu cerere/demers privind exprimarea acordului/dezacordului, în termen până la 11.05.2023, cu privire la introducerea în instanța de insolvabilitate a unei acțiuni cu privire la anularea actelor juridice încheiate de debitorul insolvabil CÎ”Hortifruct”- contractele de vânzare-cumpărare nr.1-1382 din 21.06.2021 și nr.1-845 din 19.08.2022 /f.d. 6-19/. În termenul acordat administratorul insolvabilității Dorfman Ludmila nu a dat un răspuns la acest demers.

Articolul 22 Cod civil prevede că

(1) Se consideră notificare comunicarea unui act juridic sau a unei informaţii într-un scop juridic.

(2) Notificarea poate fi făcută prin orice mijloace adecvate circumstanţelor dacă legea sau actul juridic nu impune o anumită cerinţă de formă.

(3) Notificarea produce efecte din momentul cînd ajunge la destinatar, cu excepţia cazului în care aceasta prevede un efect întîrziat.

(4) Notificarea se consideră ajunsă la destinatar: c) în cazul unei notificări transmise prin poştă electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, cînd poate fi accesată de către destinata

(5) Notificarea se consideră că a ajuns la destinatar după îndeplinirea uneia dintre cerinţele prevăzute la alin.(4), oricare dintre acestea este îndeplinită mai întîi.

Astfel, cererea AIPA a fost notificată și, dat fiind că din partea administratorului Dorfman Ludmila nu a parvenit răspuns la cererea creditorului AIPA cu privire la exprimarea acordului sau dezacordului pentru înaintarea acțiunii în instanța de judecată privind anularea unor acte juridice, creditorul AIPA la 26.05.2023 s-a adresat cu o astfel de acțiune în judecată, solicitând instanței și autorizarea înaintării acțiunii în anulare, cât și anularea actelor juridice.

În acest context, completul de judecată denotă că reclamantul/creditor a respectat procedura prealabilă prevăzută la art.104 Legea insolvabilității, or, în lipsa acordului administratorului insolvabilității, creditorul, concomitent cu acțiunea înaintată, a solicitat instanței de insolvabilitate autorizarea înaintării acțiunii în anulare.

Totodată, la etapa acceptării pe rol a cererii, instanța de judecată, verificând dacă aceasta corespunde exigențelor legale, nu a stabilit temei de restituire a cererii, potrivit art.170 lit.a) Cod de procedură civilă, care prevede că (1) Judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă: a) reclamantul nu a respectat procedura de soluţionare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părţilor.

Din aceste considerente, argumentul SRL”Exportfruct” privind nerespectarea de către AIPA a procedurii extrajudiciare de soluționare a litigiului este neîntemeiat și declarativ se contrazice prin materialele cauzei.

Referitor la temeiul scoaterii de pe rol a acțiunii în baza art.267 lit.b) Cod de procedură civilă, potrivit căruia instanţa judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care: b) cererea a fost depusă de o persoană care, în cauza civilă respectivă, nu are capacitate de exerciţiu al drepturilor procedurale civile.

La acest capitol instanța de recurs notează că potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă (1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art.7 alin.1 Cod de procedură civilă, (1) Instanţa judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertăţii ori a unui interes legitim.

În conformitate cu dispozițiile art.58 alin.1 Cod de procedură civilă, (1) Capacitatea de a-şi exercita în volum deplin, personal sau printr-un reprezentant drepturile şi obligaţiile procedurale în judecată (capacitatea de exerciţiu al drepturilor procedurale civile) o au persoanele fizice de la vîrsta de 18 ani, precum şi persoanele juridice, iar în cazurile prevăzute de lege, entităţile care nu au personalitate juridică, dar dispun de organe de conducere proprii.

Conform art.177 Cod civil, (1) Persoana juridică îşi exercită, de la data constituirii, drepturile şi îşi execută obligaţiile prin administrator.

Intimatul SRL”Exportfruct” invocă lipsa capacității de exercițiu a AIPA la înaintarea prezentei acțiuni în anulare.

Completul de judecată remarcă faptul că din conținutul articolului 104 Legea insolvabilității rezultă cu certitudine că cererea privind anularea unor acte juridice în legătură cu intentarea procesului de insolvabilitate față de un debitor poate fi înaintată de oricare creditor care are interes legitim.

Potrivit art.2 Legea insolvabilității, în sensul prezentei legi, următoarele noţiuni principale semnifică: creditor – persoană fizică sau persoană juridică deţinător al unui drept de creanţă asupra patrimoniului debitorului, care poate face dovada creanţei sale faţă de acest patrimoniu în condiţiile prezentei legi.

Astfel, dacă o persoană fizică sau persoană juridică poate face dovada unei creanțe deținute față de un debitor, acesta are calitatea de creditor al debitorului.

Mai mult ca atât, Legea insolvabilității la articolul 5 la fel operează cu noțiunea de ”parte interesată”, care invocă existenţa unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, deci nu impune condiția ca această persoană să dețină calitatea de creditor cu creanțe validate în cadrul procesului de insolvabilitate.

Coroborând dispozițiile art.2, 5 și 104 din Legea insolvabilității, completul de judecată deduce că pentru introducerea unei acțiuni către debitor privind nulitatea actelor juridice, este necesar ca persoana să facă dovada creanței sale, nu însă să fie cu creanțe validate în cadrul procesului de insolvabilitate cu includerea în tabelul creanțelor.

În speță AIPA justifică creanțele sale față de CÎ”Hortifruct ” prin decizia Curții de Apel Bălți nr.2ac-131/21 din 17.02.2022 la acțiunea înaintată de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură împotriva Cooperativei de Întreprinzător ,,Hortifruct” privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității în temeiul contractului de acordare a porțiunii de granit nr.27 din 22.,12.2015, urmare a căruia debitorul a beneficiat de 350000 dolari SUA pentru construcția unui depozit frigorific și procurarea unor bunuri agricole. Astfel, prin decizia Curții de Apel Bălți nr.2ac-131/21 din 17.02.2022 s-a admis apelul declarat de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni din 26.07.2021 și s-a pronunțat o nouă hotărîre, potrivit căreia s-a admis acțiunea AIPA, s-a dispus încasarea de la CÎ ,,Hortifruct” în folosul Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură suma grantului acordat în mărime de 350 000 dolari americani, dobînda de întîrziere în sumă de 10 126,03 dolari americani și penalitatea în sumă de 2310 dolari americani, sau echivalentul sumelor menționate convertiți în lei moldovenești la cursul oficial BNM la data executării hotărârii, fiindu-i eliberat titlul executoriu.

În acest mod, AIPA a confirmat că deține creanță față de debitorul insolvabil CÎ”Hortifruct” și în consecință, se respinge ca neîntemeiat argumentul intimaților, cât și a instanței de prim nivel privind lipsa capacității de exercițiu a creditorului Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură la înaintarea acțiunii în anularea actelor juridice formulată față de debitorul insolvabil CÎ”Hortifruct”, prin care se solicită anularea contractelor de vânzare-cumpărare nr.1-1382 din 21.06.2021 și nr.1-845 din 19.08.2022.

Distinct de cele enunțate, completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord conchide de a admite recursul declarat de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură cu casarea integrală a încheierii Judecătoriei Edineț sediul central din 11.07.2025 și soluționând prin decizie problema respectivă, se respinge cererea SRL”Exportfruct” privind scoaterea de pe rol a cererii înaintate de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură privind anularea actelor juridice, cu restituirea cauzei civile pentru judecare în aceiași instanță, în același complet de judecată.

Potrivit art.428 alin.1 Cod procedură civilă, decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămîne irevocabilă din momentul emiterii.

Conducându-se de dispozițiile art.427 lit.c) Cod de procedură civilă, completul de judecată al Colegiului civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord,-

d e c i d e :

Admite recursul declarat de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură.

Casează integral încheierea Judecătoriei Edineț sediul central din 11 iulie 2025, emisă în cauza civilă la cererea înaintată de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură către Cooperativa de Întreprinzător ”Hotifruct” , SRL”Fenix Agro” , SRL”Exportfruct”, SRL”Centrul Științifico-Practic Protecția Plantelor” privind anularea actelor juridice 2025 și soluționând prin decizie problema respectivă, se respinge cererea SRL”Exportfruct” privind scoaterea de pe rol a cererii înaintate de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură privind anularea actelor juridice, cu restituirea cauzei civile pentru judecare în aceiași instanță, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Preşedintele completului, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Ivan Parii**